

5. АВТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ПРОЕКТИ

Наталія Євгенівна Адаменко,
відмінник освіти України,
спеціаліст вищої категорії,
«учитель-методист» початкових класів
ЗНЗ I–III ступенів № 36 ім. С. П. Корольова
Голосіївської районної державної адміністрації,
м. Київ, Україна

УДК 37.013.42[005.336.2]

ПРЕДМЕТНІ ТУРНІРИ ТА ОЛІМПІАДИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (математика)

Шкільні олімпіади ввійшли у наше життя не так давно, але одразу стали досить популярними. І це не дивно, оскільки учитель отримує унікальну можливість перевірити знання та вміння учнів, а також результативність власної професійної діяльності. Саме тому весь навчальний рік кожний учень наполегливо готується до випробувань різного рівня.

Необхідно звернути увагу, що початкова школа знаходиться трохи осторонь цієї проблеми. Так, у нас з'явився Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика і Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру». Однак дитині для того, щоб гідно виступити на конкурсах такого рівня, необхідно навчитися елементарному: правильно відповідати на питання, заповнювати бланки, встигати виконувати запропоновані завдання, не соромитися публічних виступів тощо. Та, навіть, і це не головне, оскільки найважче – **навчитись брати участь** в інтелектуальних змаганнях, **вигравати та програвати**, робити висновки і у жодному разі не здаватися, **йти вперед**, врахувавши власні помилки. І тоді перемога здається ще солодшою, а навчальна діяльність стає не просто процесом «ходіння до школи», а життєвою необхідністю.

Як цю проблему розв'язуємо ми у ЗНЗ I–III ступенів № 36 ім. С. П. Корольова міста Києва? Починаючи з 2-го класу впродовж навчального року було складено і проведено предметні турніри та олімпіади з усіх предметів, що викладаються у початковій школі (із залученням вчителів-предметників). Це не можна робити стихійно, все повинно бути чітко сплановано і повідомлено учням. Наприклад, у класі заздалегідь може з'явитися оголошення:

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Усі діти, які хочуть перевірити свої знання та вміння з навчальних дисциплін, а також позмагатися один з одним, можуть взяти участь в предметних турнірах та олімпіадах, що будуть проведені в нашому класі!

Українська мова (дата) – перший тур (знання навчального матеріалу)
(дата) – другий тур (мовні ігри та вправи)
(дата) – третій тур (творчі завдання)

Конкурс читців «Зимова круговерть» (українською) –
(дата)

Чтение (рус.) (дата) – первый тур (литературная викторина)
(дата) – второй тур (творческие задания)

Русский язык (дата) – первый тур (знание учебного материала)
(дата) – второй тур (языковые игры и упражнения)
(дата) – третий тур (творческие задания)

Конкурс читців «Мама – главное слово» (російською) –
(дата)

Математика (дата) – перший тур (завдання з родзинкою)
(дата) – другий тур (практичні завдання)
(дата) – третій тур (логічні завдання)

Я і Україна (дата) – перший тур (знання про навколишній світ)
(дата) – другий тур (знання про Україну)

Технологія навчання (дата) – перший тур (комбіновані завдання)
(дата) – другий тур (комбіновані завдання)

Усі учасники будуть відзначені заохочувальними балами з навчальних предметів, а переможці – грамотами і призами.

На що вплине проведення таких заходів?

По-перше, це можливість для кожної дитини «приміряти» інформацію на себе, оцінити себе і власні можливості.

По-друге, дитина має змогу чітко заздалегідь розпланувати власні позашкільні заняття, щоб не вийшло накладок.

По-третє (найголовніше!), діти стануть проявляти набагато більше уваги та інтересу до навчання: почнуться розпитування, пошуки цікавої літератури, обмін враженнями, групування за інтересами тощо.

Якщо учитель хоче краще вивчити своїх учнів, то ми рекомендуємо йому провести моніторинг цього процесу: участь дітей у турнірах (які учні з якого навчального предмета змагалися), переможці та призери, перехід від одного туру до іншого, кількість набраних балів. Учителю необхідно бути готовим до перших невдач, сліз, образ конкурсантів. Тому паралельно здійснюється діяльність з психологічної підтримки особистості кожного учня.

Дітей обов'язково необхідно нагороджувати грамотами, де стояв би підпис не лише директора, а й вчителя-предметника. Добре, якщо на батьківських зборах дорослі домовляться, що призи за перемогу будуть не банальними ручками-блокнотами, а різними дитячими енциклопедіями (математика, мова), книгами творів класиків літератури (читання), наборами для ручної праці (трудове навчання), картинами (Я і Україна). Ці призи стануть корисними і пам'ятними для дітей на довгі роки.

Такі перші класні змагання допомагають учням набути важливий досвід поведіння у запропонованій ситуації, наділяють дитину духом боротьби, стимулюють її пізнавальні інтереси, заохочують до самовдосконалення, стають першою сходинкою до життєвих олімпіад.

Пропонуємо вашій увазі завдання класних предметних турнірів і олімпіад для учнів 2–3 класів (кожен учитель обере завдання, знаючи можливості свого

класу). Під час підготовки поданих нижче завдань ми користувалися матеріалами посібників видавничої групи «Основа» (м. Харків), періодичних видань «Початкова школа», «Початкове навчання та виховання» та власними ідеями та знахідками.

Приклади завдань класних предметних турнірів і олімпіад МАТЕМАТИКА Завдання першого туру

1. РОЗМИНКА

Качка стоїть на одній нозі й важить 2 кг. Скільки вона важить на обох ногах?

Пара коней пробігла 20 км. По скільки кілометрів пробіг кожний кінь?

Одне яйце варять 3 хв. Скільки хвилин треба варити 6 яєць?

У колесі 10 спиць. Скільки проміжків між спицями? Вулицею йдуть дві доньки та дві матері. Скільки всього людей іде вулицею?

Кришка стола має 4 кути. Один з них відпиляли. Скільки стало кутів?

Скільки вушок у 5 мишок? _____

Скільки веснянок у 3 панянок? _____

Скільки носів у 2 псів? _____

Скільки пальчиків у 4 хлопчиків? _____

2. РОЗВ'ЯЖИ ЗАДАЧІ

1) Із першої грядки зібрали 20 кг огірків, з другої – на 5 кг менше, ніж з першої, а з третьої – у 2 рази більше, ніж з другої. Який урожай зібрали з другої та третьої грядок?

2) Діти зібрали в лісі 12 кг малини, 8 кг суниць і 4 кг горіхів. Усі ягоди мама розклала в банки по 4 кг в кожную. Скільки вийшло банок?

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗУМНИКІВ

1) Скільки кінців у 3 палиць? _____ У 4 палиць? _____ У 4 з половиною палиць? _____

2) Миколка, Петрик та Івасик хочуть сісти на лаву. Як можна їх розсадити? Скільки може бути варіантів? (Познач імена хлопчиків заголовними буквами М, П та І)

Завдання другого туру

1. РОЗМИНКА

У трьох сестер – по одному брату. Скільки всього дітей в цій родині? _____

Мій приятель йшов, п'ятак знайшов. Удвох підемо – скільки знайдемо? _____

Як розділити 5 яблук між 5 дівчатками так, щоб одне яблуко залишилось в кошику? _____

Росло 4 берези. На кожній березі – 4 великі гілки. На кожній великій гілці – 4 маленькі. На кожній маленькій – по 4 яблука. Скільки всього яблук на дереві? _____

Брату 7 років, а сестрі 5. Скільки років виповниться сестрі, коли брату буде 10 років? _____

Назвіть 3 дні підряд, не використовуючи назв днів тижня і числа. _____

Що легше: 10 кг заліза чи 10 кг вати? _____

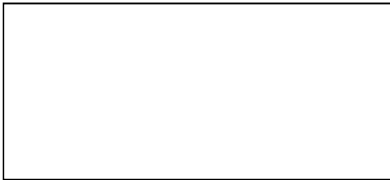
Що не має довжини, глибини, висоти, але це можна виміряти? _____

Коли ми дивимось на число 3, а говоримо «п'ятнадцять»? _____

Що буде з козою, коли їй виповниться 7 років? _____

2. ЗАДАЧІ З «РОДЗИНКОЮ»

1) У прямокутній кімнаті потрібно розташувати 8 стільців так, щоб біля кожної стіни стояло по 3 стільці (намалюй свій варіант).

2) Будинки на вулиці пронумеровані від 1 до 50. На кожному висить табличка з номером. Скільки разів на табличках зустрічається цифра 4? _____

3) Миколка, Борис, Вова і Юрко зайняли перші чотири місця в змаганнях, причому жодні два хлопчики не ділили між собою одне й те саме місце. На запитання, які місця хлопці зайняли, ми можемо відповісти, що Миколка зайняв не 1-е і не 4-е, Борис – 2-е, а Вова не був останнім. Яке місце зайняв кожен із хлопчиків?

1-е місце _____

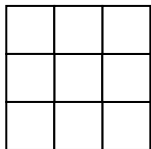
2-е місце _____

3-е місце _____

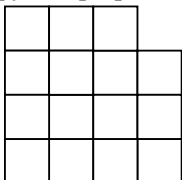
4-е місце _____

3. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1) Зафарбуй 8 однакових клітинок так, щоб кожна з них мала по дві сусідні (тобто, з обох боків) зафарбовані клітинки:

2) Розділи фігуру на три рівні частини:

Завдання третього туру

1. РОЗМИНКА

В одній коробці 20 цукерок, а в іншій наполовину менше. Чому дорівнює половина всіх цукерок? _____

Мама поклала на стіл 19 слив, а донька замінила 7 слив на абрикоси. Скільки фруктів стало на столі? _____

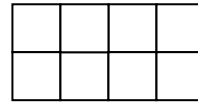
Миколка, Василь і Борис грали в шашки. Кожен з них зіграв 2 партії. Скільки всього партій було зіграно? _____

У двох хлопців було разом 8 груш. Коли один хлопчик з'їв 1 грушу, а другий – 3 груші, у них залишилось груш порівну. Скільки груш було у кожного? _____

2. РОЗВ'ЯЖИ ЗАДАЧІ

1) Сума трьох чисел дорівнює їх добутку. Ці числа різні й одноцифрові. Знайди ці числа. _____

2) Плитка шоколаду складається з 8 квадратних частинок. Скільки потрібно зробити розломів, щоб розломити цю плитку на окремі частинки?

3) У клоуна жили 10 собак та кішок. З нагоди свята він згодував їм 32 котлети. Кожному собаці дісталось по 4 котлети, кожній кішці – по 3. Скільки було собак та кішок? _____

4) Подано три числа: 5, 8 и 10. Вова склав з них числовий вираз і знайшов його значення. Вийшло 42. Який вираз склав Вова? Запиши. _____

3. ЗАПОВНІТЬ МАГІЧНІ КВАДРАТИ

		11
--	--	----

12		20
----	--	----

45	20	25
----	----	----

	8	
--	---	--

26	18	10
----	----	----

10		
----	--	--

5		9
---	--	---

--	--	--

40		
----	--	--

4. ПРОДОВЖІТЬ РЯДИ ЧИСЕЛ (допиши по два числа)

- 10, 9, 8, 7, 6, 5, ____, ____. 8, 8, 6, 6, 4, 4, ____, ____. 5, 10, 15, 20, 25, 30, ____, ____. 4, 5, 8, 9, 12, 13, ____, ____. 6, 9, 12, 15, 18, 21, ____, ____. 3, 7, 11, 15, 19, 23, ____, ____. 9, 1, 7, 1, 5, 1, ____, ____. 16, 12, 15, 11, 14, 10, ____, ____. 100, 90, 80, 70, 60, 50, ____, ____. 25, 25, 21, 21, 17, 17, ____, __.

Будемо раді, якщо наші доробки стануть у пригоді колегам.